Janne Salminen 17.11.2023

Perustuslakivaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta (HE 73/2023 vp)

Hallituksen esitys

1. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysturvalakia, sen muuttamisesta annettua lakia, työttömyysetuuksien rahoituksesta annettua lakia, työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta annettua lakia, työttömyyskassalakia, työttömyyskassalain muuttamisesta annettua lakia ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettua lakia. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2024. Työttömyysturvalain muutoksia on porrastettu.

2. Ehdotukset koskevat palkansaajan työssäoloehtoa, työttömyysetuuden sovittelua ja työttömyysetuusoikeuden alkamisen ajankohtaa sekä työttömyysetuuksiin maksettavia lapsikorotuksia. Työttömyyspäivärahan myöntämisen edellytyksenä olevaa palkansaajan työssäoloehtoa määräytyisi jatkossa palkkatyöstä saatujen vakuutuksenalaisten tulojen perusteella. Vakuutuksenalaisia tuloja koskevalla edellytyksellä korvattaisiin kalenteriviikkokohtaista työaikaa koskevat edellytykset työssäoloehdon kerryttämisessä. Palkansaajan työssäoloehto pidennettäisiin 12 kuukauteen (nyt noin 6 kk). Ansiopäivärahan määräytymistä koskeviin säännöksiin tehtäisiin palkansaajan työssäoloehdon muuttamisen johdosta tarvittavat muutokset. Työttömyysetuuden sovittelusta poistettaisiin niin kutsuttu suojaosa eli se osa tuloa, jota ei huomioida sovitellun työttömyysetuuden määrän laskennassa. Etuusoikeuden alkamisen osalta omavastuuaikaa esitetään pidennettäväksi viiden päivän työttömyyttä vastaavasta ajasta seitsemään työttömyyspäivään. Työttömyysetuuden lapsikorotukset esitetään poistettavaksi. Lisäksi yli kaksi viikkoa kestävän kokoaikatyön päättyessä maksettava lomakorvaus estäisi työttömyysetuuden maksamisen ajalta, jolle lomakorvaus jaksotetaan.

3. Hallituksen käsityksen mukaan esitys voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä. Hallitus pitää kuitenkin suotavana, että esityksestä pyydetään perustuslakivaliokunnan lausunto.

Arviointia

4. Hallituksen esitykseen sisältyy perustuslakia ja säätämisjärjestystä koskeva osio. Koska sääntely on paikoin varsin teknistä ja muutosehdotusten merkitystä teknisten muutosten takaa

on suhteellisen hankala hahmottaa, valtiosääntöoikeudelliselta arvioinnilta olisi mielestäni voinut edellyttää nyt toteutunutta enemmän nimenomaan sen avaamista, mitä kukin muutos perustoimeentulon turvaa koskevan oikeuden kannalta todella merkitsee suhteessa perustuslakivaliokunnan aikaisempaan käytäntöön, jota kuitenkin on suhteellisen paljon. Lisäksi esityksestä väistämättä jää kuva siitä, että Suomea sitovien ihmisoikeusvelvoitteiden toteutumista valvovien elinten Suomea koskevia kannanottoja ei täysin pyritä ottamaan osaksi arviointia. Käsittelyn ote ilmentää lähestymistapaa, joka ei oikeastaan tähtää siihen, että tilannetta pyrittäisiin korjaamaan siten, että Suomi paremmin vastaisi mainittujen valvontaelinten käsitykseen perustoimeentulon velvoitteiden tarkoittamasta ja edellyttämästä tasosta. Suomihan väistämättä esimerkiksi määräajoin tapahtuvassa seurannassa jatkossakin vastaa samantyyppisiin vaatimuksiin velvoitteidensa perusteella.

5. Lisäksi kokonaisuuden hahmottamista hankaloittaa se, että nyt käsillä olevan ehdotuksen lisäksi on vireillä muita lainsäädäntöhankkeita, jotka koskevat sosiaaliturvaa ja siten myös perustuslaissa tarkoitettua oikeutta perustoimeentulon turvaan. Tällä on merkitystä myös perustuslakiarvioinnin kannalta, koska perustuslakivaliokunta on edellyttänyt, että arvioinnissa otetaan huomioon myös ehdotusten kumulatiiviset vaikutukset (PeVL 40/2018 vp). Hallituksen esityksen ohella on kuitenkin toimitettu valtioneuvostossa laaditut sosiaaliturvamuutosten yhteisvaikutusarvioinnit asioissa, jotka auttavat kokonaisvaikutusten arvioinnissa (Vuoden 2024 sosiaaliturvamuutosten yhteisvaikutusten arviossa, 2023). Muutoksia kuitenkin tapahtuu niin useissa seikoissa samanaikaisesti, että kokonaisarvio vaikutuksista ja etenkin mainittujen kumuloituvien vaikutusten hahmottaminen väistämättä uhkaa jäädä varsin yleiselle tasolle.

6. Esitystä on tarkasteltava ennen kaikkea Suomen perustuslain 19 §:n kannalta. Esityksellä on perustuslain 19 §:n ohella liittymäkohtia myös esimerkiksi perustuslain säännöksiin oikeudesta työhön perustuslain 18.1 ja 18.2 §:issä. Lisäksi ehdotus on relevantti varsinkin YK:n taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksien koskevaan yleissopimuksen (TSS-sopimus), Euroopan sosiaalisen peruskirjan, YK:n lapsen oikeuksia koskevan sopimuksen ja YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien yleissopimuksen kannalta. Samoin esityksellä on liityntöjä esimerkiksi Kansainvälisen työjärjestön yleissopimukseen n:o 168. Huomionarvoinen on myös perustuslain 22 §, jonka mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Lisäksi sääntelyä on tarkasteltu esityksessä yhdenvertaisuutta koskevan perustuslain 6 §:n kannalta.

7. Perustuslain 19.2 §:n mukaan lailla taataan jokaiselle oikeus perustoimeentulon turvaan työttömyyden, sairauden, työkyvyttömyyden ja vanhuuden aikana sekä lapsen syntymän ja huoltajan menetyksen perusteella. Ennen kaikkea kysymys on perustoimeentulon turvan sääntelystä kyseisen säännöksen työttömyyttä koskevan sosiaalisessa riskitilanteessa. Perustuslain 19 § on kuitenkin kokonaisuus siten, että oikeus perustoimeentulon turvaan on yhteydessä muuhun 19 §:n tarkoittamaan sosiaaliturvaan. Perustuslain 19.1 §:n mukaan jokaisella, joka ei kykene hankkimaan ihmisarvoisen elämän edellyttämää turvaa, on oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon. Perustuslain 19.3 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja edistettävä väestön terveyttä. Julkisen vallan on myös tuettava perheen ja muiden lapsen huolenpidosta vastaavien mahdollisuuksia turvata lapsen hyvinvointi ja yksilöllinen kasvu.

8. Työttömyysturvaa koskevaa perustuslakivaliokunnan käytäntöä on suhteellisen runsaasti.

9. Kuten perustuslakivaliokunta on aikaisempaan lausuntokäytäntöönsä ja perustuslain esitöihin viitaten todennut, perustuslain 19.2 §:ssa on lainsäätäjälle asetettu velvoite taata jokaiselle perustoimeentuloturvaa tarvitsevalle subjektiivinen oikeus lailla säädettävään julkisen vallan järjestämään turvaan, joka on yhteydessä säännöksessä mainittuihin sosiaalisiin riskitilanteisiin samoin kuin lailla kulloinkin annettaviin säännöksiin saamisedellytyksistä ja tarveharkinnasta ja menettelymuodoista (HE 309/1993 vp, s. 70, PeVM 25/1994 vp, s. 10/II, PeVL 33/2004 vp, s. 2/I). Perustoimeentuloa turvaavien järjestelmien tulee olla sillä tavoin kattavia, ettei synny väliinputoajaryhmiä (HE 309/1993 vp, s. 70/II, PeVL 30/2005 vp, s. 2/II, PeVL 48/2006 vp, s. 2). Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti katsonut, ettei perustuslaki sinänsä estä asettamasta ehtoja perustoimeentuloa turvaavan etuuden saamiselle (ks. esim. PeVL 19/2018 vp, PeVL 54/2016 vp, PeVL 50/2005 vp). Näiden ehtojen tulee täyttää perusoikeuksien yleiset rajoitusedellytykset (PeVL 55/2016 vp). Etuuksien saamisen ehdot voivat myös olla tuensaajan vastasuorituksia edellyttäviä. Myös sanktioluonteiset etuuden epäämiset on tietyin edellytyksin voitu hyväksyä (ks. PeVL 70/2022 vp, 2/2012 vp).

10. Perustuslakivaliokunnan mukaan perustuslain 19.2 §:ssä tarkoitettu perustoimeentulon turva on voimassa olevasta sosiaalilainsäädännöstä sinänsä riippumaton eikä siten kiinnity suoraan tiettyihin olemassa oleviin etuusjärjestelyihin (PeVL 51/2017 vp). Perustuslakivaliokunta on myös nyt käsillä olevan sääntelytilanteen kanssa samantyyppisissä tilanteissa pitänyt lainsäätäjälle asetettavan toimintavelvoitteen luonteen mukaisena sitä, että sosiaaliturvaa suunnataan ja kehitetään yhteiskunnan taloudellisten voimavarojen mukaisesti (PeVM 25/1994 vp). Valiokunta on lisäksi pitänyt kiinni siitä, että - niiltä osin kuin kysymys on julkisen vallan välittömästi rahoittamista perustoimeentuloturvaetuuksista - etuuksien tasoa mitoitettaessa otetaan huomioon kulloinenkin kansantalouden ja julkisen talouden tila (PeVL 34/1996 vp, ks. myös PeVL 47/2017 vp, PeVL 11/2015 vp). Samoin valiokunta on huomauttanut, että niin sanotut perustuslailliset toimeksiannot ovat merkityksellisiä erityisesti lainsäätäjän toiminnassa, ja ne on otettava huomioon myös budjettivaltaa käytettäessä. Tähän tulisi kiinnittää huomiota erityisesti valtiontalouden säästöjä kohdennettaessa (esim. PeVL 19/2016 vp).

11. Lausuntokäytännöstä käy ilmi, että valtiontalouden säästötavoitetta voidaan pitää taloudellisen laskusuhdanteen aikana hyväksyttävänä perusteena puuttua jossain määrin sosiaaliturvaetuuksien tasoon (PeVL 11/2015 vp). Niin sanotuista säästölaeista on muutakin käytäntöä (ks. esim. PeVL 11/2015 vp ja PeVL 32/2014 vp). Valiokunnan lausuntoa PeVL 47/2017 vp voi mielestäni tulkita niin, että valtiontalouden pitkäaikaiseen kantokykyyn vaikuttavat seikat ja perustelut, jotka liittyvät estävyysvajeeseen voivat toimia hyväksyttävänä perusteena puuttua perustoimeentuloturvaetuuksien tasoon muulloinkin kuin laskusuhdanteessa.

12. Hallituksen esityksestä käy ilmi, että ehdotuksilla toteutetaan hallitusohjelman tavoitetta julkisen talouden tasapainottamisesta sekä työllisyyden lisäämisestä. Aikaisemmin perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että tällaisissa yhteyksissä tulee riittävästi perustella syyt perusturvaan kohdistetut säästöille (PeVL 47/2017 vp). Tavoite tasapainottaa julkista taloutta on yllä todetun perusteella painava ja hyväksyttävä peruste myös oikeudellisesti.

13. Hallituksen esityksessä arvioidaan, että ehdotetut muutokset enimmillään vähentäisivät työttömyysetuusmenoja noin 500 miljoonalla eurolla. Se voisi vahvistaa julkista taloutta nettomääräisesti noin 250 miljoonalla eurolla. Julkisen talouden tavoitellaan vahvistuvan myös työllisyysvaikutuksen kautta. Työllisyysvaikutus voisi vahvistaa julkista taloutta noin 550

miljoonalla eurolla. Käsittääkseni on varsin selvää, että sekä muutosten vaikutusten etukäteisarviointi että niiden jälkikäteisarviointi on hyvin epävarmaa. Samalla todennäköisesti on vaikutuksia myös suhteessa muihin etuuksiin, kuten yleisen asumistukeen ja perustoimeentulotukeen. Vaikka hallituksen esityksestä ei saa kovin luotettavaa kuvaa siitä, kuinka todennäköisiä nämä vaikutukset ovat, tavoitteilla voidaan arvioida olevan valtiontaloudellista huomattavaa merkitystä. Lisäksi nämä merkityksellisinä pitämäni seikat sinänsä viittaavat sellaisiin syihin, joita perustuslakivaliokunta on pitänyt mahdollisina sosiaaliturvan suuntaamisen ja myös yhteiskunnan taloudellisten voimavarojen mukaisen kehittämisen aiheina.

14. Valtiosääntöisessä arvioinnissa vastaavan kaltaisten ehdotuksen vaikutuksia on lähestytty ensinnäkin siltä kannalta, että perustuslain esitöiden mukaan perustuslain 19.2 §:n vaatimuksia eivät vastaisi sellaiset lainsäädännölliset muutokset, jotka merkitsisivät olennaista puuttumista perustoimeentulon turvaan (HE 309/1993 vp, s. 71, ks. myös esim. PeVL 40/2018 ja PeVL 45/2017 vp). Hallituksen esityksessä esityksestä on vaikea saada otetta tältä osin: yleisesti ottaen puuttumisen merkittävyyden tai olennaisuuden arvioiminen on hankalaa, mutta tässä tapauksessa niin vaikuttaa olevan myös hallituksen esityksen perusteella. Työssäoloehtoa koskevassa muutosehdotuksessa palkansaajan työssäoloehdon ja työttömyyspäivärahaoikeuden perusteeksi tulisi vakiintunut tulo, mikä sinänsä vaikuttaa perustellulta. Muutos kuitenkin vaikuttaa käsitykseni mukaan erityisesti pienipalkkaisten alojen työntekijöiden tilannetta monessa tapauksessa heikentävästi, olkoonkin, että sääntelyssä on tunnistettu relevantteja poikkeuksia tähän työssäoloehtoon. Samoin suojaosuudesta luopuminen vaikuttanee nimenomaa kaikkein heikoimmassa asemassa oleviin. Erilaiset omavastuuaikojen pidennykset kohdistuvat niin ikään ihmisiin, joilla ei ole muita taloudellisia puskureita. Kun työssäoloehtoa merkittävästi pidennettäisiin, nykyistä harvempi henkilö tulee ansiopäivärahan piiriin. Samalla työmarkkinatuen saajia tulee lisää. Hallituksen esityksen perusteella on joka tapauksessa varsin selvää, että puuttumiset perustoimeentulonturvaan eivät ole vähäisiä vaan verraten tuntuvia. Usein aikaisemmissa arviointitilanteissa on lisäksi ollut kysymys siitä, että toimet ovat olleet jotenkin määräaikaisia, mikä on jonkin verran kokonaisarviossa keventänyt toimenpidettä. Nyt käsillä olevaan esitykseen ei sisälly tällaista elementtiä. Vaikka ehdotus puuttuu työttömyysetuuksien kokonaistasoon, sillä ei käsitykseni mukaan puututa oikeuteen saada työttömyysetuutta joko työmarkkinatukena, peruspäivärahana tai ansiopäivärahana sen perusosan osalta sinänsä eikä se myöskään heikennä näitä etuuksia, mikä rajaa ehdotuksen kokonaisvaikutuksia omassa tulkinnassani myös perustuslain 19 §:n kannalta relevantilla tavalla. Siitä huolimatta, että perustuslakivaliokunta olisi havainnut esityksellä olevan tuntuviakin kokonaisvaikutuksia perusoikeuteen yksittäisissä tapauksissa, perustuslakivaliokunta on arvioinut esimerkiksi tällaiset seikat huomioon ottaen, että kokonaisuutena arvioiden perustuslain 19.2 §:n tarkoittaman perustoimeentulon turvan heikennys ei ole perustuslain vastainen (ks. PeVL 40/2018 vp, PeVL 47/2017 vp indeksijäädytyksen yhteydessä).

15. Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti katsonut, ettei perustuslaki sinänsä estä asettamasta ehtoja perustoimeentuloa turvaavan etuuden saamiselle (ks. esim. PeVL 54/2016 vp, PeVL 50/2005 vp)

16. Lisäksi valtiosääntöisessä arvioinnissa on kiinnitetty huomiota siihen, miten mahdollisesti muutosten vaikutukset kumuloituvat (PeVL 40/2018 vp). Toimitetun selvityksen perusteella osittain myös tämän nyt esillä olevan esityksen vaikutukset kumuloituvat yhteen muiden samanaikaisten esitysten vaikutusten kanssa. Lisäksi vaikutukset kumuloituvat eri tavoin eri ryhmille ihmisiä. Tällaisia vaikutuksia valiokunta on pitänyt käytännössään huolestuttavina. Kumuloituvia vaikutuksia pohdittaessa tulisi minusta painottaa sitä, että joillakin etuudensaa-

jilla on muutoksissa paremmat tosiasialliset mahdollisuudet esimerkiksi työllistyä tai edistää työllistymistään kuin toisilla. Vaikutusta on esimerkiksi henkilön työkyvyllä ja koulutuksella tai sillä missä määrin ylipäätään avoimia työtilaisuuksia on henkilön asuinseudulla. Siten omasta mielestäni olisi näiden nyt ehdotettujen toimenpiteiden ohella painotettava etuusjärjestelmän ohella tuki- ja palvelujärjestelmän merkitystä osana perustoimeentulonturvaa. En pidä mitenkään poissuljettuna, että myös perustuslakivaliokunta perustuslain 18.1 ja 18.2 §:n kannalta tässä myös perustuslain 19.2 §:n yhteyteen liitettynä toisi tällaisen yhteyden esiin.

17. Oletettavasti, koska muutosten olennaisuus ja kumulatiiviset vaikutukset tulevat osin esiin vasta sääntelyn soveltamistilanteissa ja koska kumulatiiviset vaikutukset ylipäätään ovat hankalasti eriteltävissä perustuslakivaliokunta on käytännössään (esim. PeVL 40/2018 vp) siirtänyt vastuuta yhteisvaikutusten seuraamisesta valtioneuvostolle.

18. Pidän selvänä, että valtioneuvoston on tarkoin seurattava nyt käsillä olevan ehdotuksen toteutuessa muutoksen vaikutuksia ja myös kaikkien rinnakkaisten muutosten kokonaisvaikutuksia. Perustuslakivaliokunnan tulisi edellyttää sitä osana nyt tehtävää valtiosääntöoikeudellista arviointia.

19. Myös käsillä olevassa hallituksen esityksessä tuodaan esiin myös se, että muutos eräin osin johtaa edunsaajia viimesijaisen turvan eli toimeentulotuen piiriin. Tämä on myös valtiosääntöoikeudellisesti huomionarvoinen seikka. Perustuslakivaliokunta on painottanut (PeVL 40/2018 vp ja PeVL 47/2017 vp) toimeentulotuki käytännössä perustuslain 19.1 §:ssä tarkoitetun ihmisarvoisen elämän edellyttämän toimeentulon ja huolenpidon takuuna siltä osin kuin turvaa annetaan rahamääräisinä suorituksina (viittauksin lausuntoon PeVL 31/1997 vp). Perustuslakivaliokunta on myös katsonut, että perustuslain 19.2 §:n mukainen perustoimeentulon turva merkitsee pidemmälle menevää turvan tasoa kuin pykälän 1 momentin mukainen oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon eikä perustoimeentuloa turvaava järjestelmä voi siten muodostua 1 momentin mukaisesta viimesijaisesta turvasta (valiokunta on viitannut esitöihin HE 309/1993 vp, s. 70 ja käytäntöönsä PeVM 25/1994 vp, PeVL 25/2013 vp ja PeVL 48/2006 vp). Tämän vuoksi on syytä kiinnittää jatkossa ehdotuksen vaikutuksia arvioitaessa huomiota myös siihen, miten perusturvan ja viimesijaisen toimeentulotuen välinen suhde kehittyy. Sen ohella, että valtioneuvostolle tulisi asettaa edellä mainitsemani vaikutusten ja kumulatiivisten vaikutusten yleinen seuranta velvollisuus, mielestäni sen huomiota olisi aiheellista kiinnittää myös siihen, miten perusturvan ja viimesijaisen turvan välinen suhde kehittyy.

20. Näiden lähinnä muutoksen vaikutuksia koskevien valtioneuvostolle asetettavien seurantavelvoitteiden lisäksi käsitykseni mukaan myös tämän esityksen valmistelusta, vaikutusten suppeasta ja yleisluonteisesta arvioinnista sekä vaikutusten yhteisvaikutusten huomioonottamisesta voidaan muutettavat muuttaen tehdä samat havainnot kuin perustuslakivaliokunta on äskettäinen tehnyt tuoreessa lausunnossa PeVL 11/2023 vp (HE 58/2023 vp johdosta). Käsitykseni mukaan olisi perusteita toistaa myös tässä yhteydessä. Tarkoitan kyseisen lausunnon kohtia 15-19 otsikon ”Esityksen valmistelu” alla. En ryhdy tuoreen lausunnon sisältöjä tähän lainaamaan.

21. Kriittisyyttä suhteessa käsillä olevaan ehdotukseen lisää perustuslakiarvion liityntä Suomea koskeviin kansainvälisiin velvoitteisiin, joiden osalta Suomea sitovan kansainvälisen ihmisoikeussopimuksen valvontaelin on todennut ihmisoikeusloukkauksen tai esittänyt erittäin kriittisiä arvioita suomalisesta sosiaaliturvan tasosta. Näihin velvoitteisiin ja myös kan-

nanottoihin on viitattu hallituksen esityksessä, mutta ne eivät oikeastaan ole antaneet aihetta mihinkään varsinaisiin johtopäätöksiin ehdotuksen osalta vaan lähinnä vastaväitteisiin. Perustuslakivaliokunnan ei tulisi ohittaa tätä. Kansainvälisten valvontaelinten ratkaisut tulisi ottaa keskeisempään rooliin oikeutta sosiaaliturvaan kulloinkin kehitettäessä, mikä on tullut hyvin esiin vastaavien hallituksen esitysten käsittelyn yhteydessä. Esimerkiksi TSS-komitea (2021 loppupäätelmät Suomen seitsemänteen määräaikaisraporttiin) on kantanut huolta siitä, millaiset takeet Suomessa on sille, että sosiaalietuudet pysyvät riittävinä ja että säästötoimenpiteinä toteuttavat leikkaukset ovat tarpeellisia ja oikeasuhteisia verrattuna muihin vaihtoehtoihin eivätkä vaikuta suhteettomasti epäedullisessa asemassa oleviin ja syrjäytyneisiin ryhmiin taikka uhkaa edunsaajien riittävää elintasoa. Myös YK:n lapsen oikeuksien komitea on suosittanut (2023) Suomea välttämään köyhyyden ja syrjäytymisen vaarassa oleviin lapsiin kohdistuvia leikkauksia. Muun muassa näihin kansainvälisten valvontaelimien havaintoihin nähden on aiheellista olla kriittinen esitettyä ehdotusta kohtaan. Samoin Sosiaalisten oikeuksien komitea on ratkaisuissaan arvioinut suomalaista sosiaaliturvaa ja todennut perustoimeentuloturvamme ja vähimmäistoimeentuloa turvaavien etuuksien määrät liian pieniksi (2023). Näihin arvioihin viitataan hallituksen esityksessä, mutta niiden vaikutus ei osoittaudu merkittäväksi. Arviot ja valvontaelinten ratkaisut valtiosääntöoikeudellisessa arvioinnissa liittyvät muun muassa siihen, millaisiin kokonaisarvioihin ja myös vaihtoehtojen tarkasteluun hallituksen esityksessä tukeudutaan. Esimerkiksi vaihtoehtojen tarkastelu on nyt käsillä olevassa ehdotuksessa hyvin vähäistä. Käsitykseni mukaan ei olisi riittävää, että hallituksen esityksissä vain todetaan erilainen käsitys esimerkiksi valvontaelimen toteamasta ihmisoikeusloukkauksesta: valvontakäytännössä esitettyihin huomioihin tulisi ottaa vakava lähestymistapa ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin niiden johdosta (näin mm. PeVL 47/2017 vp). Kun otan huomioon myös perustuslain 74 §:n valossa perustuslakivaliokunnan oman tehtävän, sen tulisi mielestäni edellyttää vähintäänkin tarvittavia toimenpiteitä niiden johdosta valtioneuvostolta, kuten aikaisemminkin on edelytetty.

22. Lisäksi ehdotus sisältää asetuksenantovaltuutuksia, jotka ovat relevantteja perustuslain 80 §:n kannalta. Työttömyysturvalain 6 luvun 4 §:n asetuksenantovaltuus tarkoittaa, että asetuksella voitaisiin säätää nykyistä laajemmin palkkatulojen osoittamisesta työssäoloehdon ja ansiopäivärahan perusteena olevan palkan määrittelyssä, koska siinä ehdotetaan poistettavaksi aikaisemmat asetuksenantovaltuutta rajoittavat määreet. Ottaen huomioon hallituksen esityksessä tältä osin todetun, arvioin, että esityksen asetuksenantovaltuudet myös tältä osin täyttävät perustuslain asettamat vaatimukset.